

סוג הבחינה: בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה: קיץ תשס"ו, 2006
מספר השאלון: 904111

ספרות עברית וכללית

לבתי ספר דתיים
יחידת לימוד אחת
לנבחנים המשלימים ל-5 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- משך הבחינה: שעה ורבע.
- מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שתי שאלות. עליך לענות על אחת מהן (סה"כ – 100 נקודות).
- חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

ענה על אחת מהשאלות 1-2.

1. קרא את הסיפור **זין כריסטוף** מאת אידה פינק, וענה על שלושת הסעיפים א-ג שאחריו. (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו.)

זין כריסטוף / אידה פינק
מפולנית: דוד וינפלד

עבדנו באוקס־בן. זה היה מקום עבודה טוב, כי המשגיחה הייתה בחורה שהכרנו ושהכירה אותנו, למדנו פעם באותו בית ספר. היא הייתה נאה, שחרחרת, עגלגלה, מתולתלת. פעם הייתה שוכבת עם פקידי מועצת העירייה ועכשיו עם הגרמנים, אבל היא הייתה בחורה טובה, רק שכבה אתם, לא יותר. וזו הייתה עבודה טובה גם משום שלא קשה ליישר סוללה ומשום שעבדנו 5 ביער, יער יפה עד מאוד, מרחק של חמישה או אולי שמונה קילומטרים מהעיר, בתוך השקט, בין העצים. המשגיחה הזאת לא השגיחה כלל מה אנחנו עושות ואיך, היא ישבה מתחת לעץ והשתעממה, בחפץ לב הייתה מפטפטת אתנו, אבל כנראה פחדה שתאבד את משרתה או שאין זה יאה למעמדה. ובכל זאת נראתה כמי שמתאווה לשיחה קלה. היא כבר לא הייתה יפה כלפנים, גופה שָׁמֵן, עורה לא היה צח. לפעמים, בהפסקת הצהריים, הייתה מתיישבת קרוב אלינו ואומרת: "יפה היער הזה, נכון?" 10

"יפה", היינו עונות. התברר אפוא שהיא עדינת נפש.

וביום שבו נערכה בעיר אקציה, אפילו לא שאלה למה אנחנו לא עובדות ולמה האתים והמעדרים מונחים לרגלי העץ, היא לא הביטה לעברנו, אלא ישבה וגבה אלינו, בקצה קרחת היער. ואילו אנחנו שכבנו על הדשא ואף לא אחת לא הוציאה הגה מפיה. חיכינו עד שיישמע 15 שקשוק הרכבת, שאז כבר יהיה ברור שהכול נגמר, אף שעדיין לא נדע מי מובל ברכבת ומי ניצל. שכבנו על הדשא ואף לא אחת לא הוציאה הגה, כאילו עלולים קולותינו להחריש את שקשוק הרכבת שתעבור בפאתי היער, לא הרחק מהמקום שאנחנו עובדות בו. רק נערה אחת בכתה, ולא הצעירה שבנו דווקא, אלא זו שלא נשאר לה איש בעיר, שהייתה עכשיו גלמודה. היא בכתה חרש ונאנחה מפעם לפעם. אף אחת לא הרגיעה אותה. נערה אחרת שזרה זרים – מסביב צמחו 20 שיחים גדולים של פעמוניות – ובכל פעם שסיימה לשזור זר הייתה פורמת אותו ומתחילה מחדש. היא תלשה את כל הפעמוניות שבקרחת היער. נערה אחרת נגסה לחם, היא לעסה אותו בין שיניה לאט ובשיקול דעת, וכשכילתה את המנה שלה, הייתה לוקחת, בלי לשאול כלל, את מנתה של נערה אחרת וממשיכה ללעוס. המבוגרת שבנו הצמידה את אוזנה לקרקע. שקט מאוד היה ביער הזה, שציפורים לא היו בו אבל ניחוח נפלא של עצים ופרחים מילא אותו. גם משם 25 לא נשמע דבר, ואפילו אימצת את כל כוח השמיעה לא שמעת כלום. איום היה השקט הזה, כי הרי ידענו ששם יורים וצועקים ובוכים, ששם טובחים טבח. ואילו כאן – פעמוניות, שיחי אגוז, מרגניות וכל מיני פרחים אחרים, ססגוניים ויפים להפליא. כן, זה מה שהיה נורא כל כך, נורא כמו הציפייה לשקשוק הרכבת, נורא כמו המחשבה את מי לקחו.

(שים לב: המשך הסיפור בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 3/

רק נערה אחת, רזה ושחרחרות, פרשה מן החבורה ושכבה בצל שיחי האגוז. היא שכבה על בטנה ולא הקשיבה כלל, רק קראה ספר. אפשר היה לשמוע את הרשרוש הקל הקצוב של הפיכת הדפים, היא לא הרימה אפילו פעם אחת את ראשה ולא הפנתה אלינו מבט. הספר היה עבה, בלוי וקרוע, וכשקמה רוח חזקה בצהריים – קול שקשוק הרכבת עדיין לא נשמע – התעופפו כמה דפים מעלה, ריחפו מעלינו כיונים, והיא, רזה ושחורה, התרוצצה במעגל וקראה: "תפסו!" אחר כך אספה את הדפים, החזירה כל אחד למקומו, נשכבה על בטנה, נשענה על מרפקיה והמשיכה לקרוא.

זו שבכתה התייפחה עכשיו עוד יותר, וכולנו ידענו שכל רגע מקרב אלינו את שקשוק הרכבת ושבעוד שעה קלה נשמע את המוות נוסע על המסילה. אחת אפילו קראה: "אמא!" ועוד קולות קראו "אמא" – היער החזיר הד.

המשגיחה סיימה לרקום מפית. היא השליכה אל בין השיחים חפיסת סיגריות ריקה, והחלה להתהלך הלך וחזור. פעם אחת נעצרה מעל לנערה הרזה השחרחרות וניכר בה שהיא מבקשת לשאול אותה משהו, אך כנראה לא העזה, שכן מיד חזרה להתהלך אגב פיזום חרישי והצצות תכופות בשעון. רק כשמצאה את עצמה שוב סמוך לנערה הקוראת, לא התאפקה עוד. "ומה את קוראת?" שאלה.

במאמץ גלוי לעין ניתקה הנערה מהספר והביטה בשואלת.

"זין כריסטוף." 45

"זין כריסטוף?" התפלאה המשגיחה, "רק זין כריסטוף, זה הכול?"

"זין כריסטוף," חזרה הנערה ואמרה.

"זה יפה?"

הנערה הנהנה בראשה.

"זה על אהבה?" 50

הנערה הרהרה רגע (היא הייתה רזה מאוד, במקום חולצה לבשה מקטורן גברי, היא הייתה מכוערת מאוד). וענתה ברצינות, "גם על אהבה."

"על אהבה!" פרצה המשגיחה בצחוק, אולי צחקה משום שאהבה את האהבה. "תשאל לי אחר כך?"

"למה לא," ענתה האחרת. "אתן לך, לתמיד." 55

"לא, לא לתמיד, רק בהשאלה, אני אחזיר."

היא הרהרה רגע.

"זה בטח ספר יפה, אם את קוראת כל הזמן, ועוד היום, כשלוקחים את הקרובים שלכם."

"אני חייבת להזדרז," ענתה הנערה, "אני רוצה להספיק. יש עוד כרך אחד, אני חוששת שלא אספיק."

היא בחנה את הספר ואמדה את מספר העמודים שנשארו לה.

"אני חוששת שלא אספיק," חזרה ואמרה כמו לנפשה, אבל המשגיחה שמעה, והמילים האלה שכנעו אותה עד תום.

(שים לב: המשך הסיפור בעמוד הבא.)

65 "זה מוכרח להיות ספר יפה מאוד. מה שמו? שכחתי..."
 "זין כריסטוף."
 "זין כריסטוף," חזרה ושיננה לעצמה כמה פעמים והוסיפה הסבר, "אם כבר לא תוכלי להשאיל לי, אחפש בספרייה."
 אחר כך היה לה לא נעים, ולכן הוסיפה, "אבל את תספיקי, בטח שתספיקי, זה לא ספר כל כך עבה."
 70 זו שבכתה, בכיה גבר. זה לא היה עוד בכי, זו הייתה יללת קינה. המבוגרת שבנו כרעה לארץ והצמידה את אוזנה לאדמה. אבל האדמה עדיין שתקה.

ענה על שלושת הסעיפים א-ג. (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

א. כל אחת מהעובדות באוקס-בן "מעבירה" את היום המתואר בסיפור בדרך שונה.

(1) אחת מנערות אלה קוראת רומאן.

הסבר את המשמעות של מעשה זה. (15 נקודות)

(2) תאר והסבר את ההתנהגות של כל אחת מהעובדות האחרות באוקס-בן.

(25 נקודות)

ב. תאר את דמותה של המשגיחה, והסבר כיצד דמות זו מעוצבת (הבא שתי דרכי עיצוב).

(25 נקודות)

ג. השקט והקולות הם מוטיבים בסיפור.

תאר את הופעותיהם השונות, והסבר את המשמעויות שלהם בסיפור. (35 נקודות)

2. בשאלה זו שני שירים. עליך לקרוא את שניהם, ולענות על חמשת הסעיפים א-ה. (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).
קרא את השיר **מבקש** מאת אדמיאל קוסמן, וענה על הסעיפים א-ג שאחריו.

מבקש / אדמיאל קוסמן

מבקש מקום שקט עליו תונח הנפש.
לכמה רגעים בלבד.
מבקש מקום שישמש מדרך לכף הרגל.
לכמה רגעים בלבד.

מבקש עציץ, עלה, גבעול, או שיח, שלא יקום
ויתקפל כשהיא תבוא. לכמה רגעים בלבד.

מבקש דבור אחד, נקי, נעים וחס שישמש ספסל,
מקלט, למישהי, קרובה שלי, ולדה-יונה, נפשי שלי,
אשר יצאה מן התבה, לכמה רגעים, בשעות הפקר,
ולא מצאה מאז מנוח לרגלה.

- א. הדובר בשיר מבקש ארבע בקשות, שהן לכאורה שונות זו מזו. פרט בקשות אלה, והסבר את הקשר ביניהן. (30 נקודות)
- ב. הסבר את המשמעות של היונה בשיר. (15 נקודות)
- ג. הדובר בשיר מבטא כמיהה שבקשותיו יתגשמו. ציין שלוש דרכי עיצוב המבטאות כמיהה זו, והסבר כיצד הן מבטאות אותה. (25 נקודות)

(שים לב: השיר השני והסעיפים ד-ה של השאלה בעמוד הבא.)

